

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D. a JUDr. Naděždy Treschlové ve věci

žalobce:

[REDACTED]

[REDACTED]

zastoupen Mgr. Janem Hynštem, advokátem,
sídlem Vrázova 2243/7, Praha 5

proti

žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 16, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 7. 2019, č. j. MSP-610/2018-OED-SEU/11,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

1. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 7. 2019, č. j. MSP-610/2018-OED-SEU/11 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), kterým žalovaný uložil žalobci (zástupci soudního exekutora [redacted], Exekutorský úřad Praha – západ) podle § 7a zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění účinném pro rozhodné období (dále jen „*exekuční řád*“) výtku za nedostatky v exekuční činnosti, které žalovaný shledal v exekučním řízení vedeném pod sp. zn. 156 EX 1092/11.
2. Žalovaný spatřoval nedostatky v exekuční činnosti žalobce konkrétně v tom, že žalobce v předmětném exekučním řízení sp. zn. 156 EX 1092/11 porušil povinnosti stanovené v ust. § 414 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění účinném pro rozhodné období (dále jen „*insolvenční zákon*“) ve spojení s ust. § 2 odst. 1 a 2 exekučního řádu a současně ve své praxi žalobce nezohlednil a nerespektoval související judikaturu Ústavního soudu, podle které musí soudní exekutor přihlásit svou pohledávku odpovídající nákladům exekuce do insolvenčního řízení. Těchto porušení se měl žalobce dopustit tím, že dne 21. 5. 2018 vydal usnesení č. j. 156 EX 1092/11-26, kterým bylo předmětné exekuční řízení zastaveno a současně uložil povinné paní [redacted] (dále jen „*povinné*“) ve výroku III. a IV. povinnost uhradit na náhradě nákladů exekuce částku ve výši 7 865 Kč a povinnost uhradit oprávněnému na náhradě nákladů exekuce částku ve výši 1 331 Kč. Proti povinné nicméně bylo dne 9. 8. 2012 zahájeno insolvenční řízení vedené pod sp. zn. KSRB 30 INS 19278/2012 u Krajského soudu v Brně, v jehož rámci bylo povinné povoleno řešení úpadku oddlužením. Dne 11. 1. 2018 vydal insolvenční soud rozhodnutí, kterým vzal na vědomí splnění oddlužení a současně povinnou osvobodil od placení dosud neuspokojených pohledávek. Žalovaný dále nad rámec výše uvedeného uvedl, že za obdobné pochybení v několika exekučních řízeních byl soudní exekutor [redacted], Exekutorský úřad Praha 9, rozhodnutím kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2018, č. j. 14 Kse 1/2018-114, shledán kárně vinným. Jelikož se jednalo o ojedinělé pochybení, žalovaný považoval udělení výtky jako dostatečný postih.
3. Žalobce namítal nesprávnost a nezákonnost napadeného rozhodnutí. Žalovaný nejprve shrnul obsah napadeného rozhodnutí. V žalobě poté uvedl, že předmětné exekuční řízení bylo zahájeno dne 13. 12. 2011. Usnesení Městského soudu v Brně ze dne 3. 1. 2012, č. j. 111 EXE 4380/2011-60, kterým byla na majetek povinné nařízena exekuce a jejím provedením byl pověřen [redacted], soudní exekutor, Exekutorský úřad Praha – západ, nabylo právní moci dne 14. 11. 2012. Dne 9. 8. 2012 bylo zahájeno předmětné insolvenční řízení, vedené pod sp. zn. KSRB 30 INS 19278/2012 u Krajského soudu v Brně, kdy byl dne 17. 9. 2012 usnesením č. j. KSRB 30 INS 19278/2012-A-8, zjištěn úpadek povinné jako dlužnice a bylo rozhodnuto o řešení úpadku oddlužením. Z toho důvodu podal soudní exekutor [redacted] dne 20. 9. 2012 přihlášku pohledávky, již uplatnil právo na náhradu nákladů exekuce ve výši 7 800 Kč. Pohledávka nicméně byla insolvenčním správcem popřena a usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 29. 7. 2013, č. j. KSRB 30 INS 19278/2012-P1-3, byla přihláška pohledávky odmítnuta. Rozhodnutím Krajského soudu v Brně ze dne 11. 1. 2018, č. j. KSRB 30 INS 19278/2012-B-38, bylo vzato na vědomí splnění oddlužení a povinná jako dlužnice byla osvobozena od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, ve kterém nebyly uspokojeny s tím, že

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted]

osvobození se vztahuje i na věřitele, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit. Na základě této skutečnosti a podnětu k zastavení předmětné exekuce, byla exekuce vedena pod sp. zn. 156 EX 1092/11 na majetek povinné zastavena usnesením ze dne 21. 5. 2018, č. j. 156 EX 1092/11-26. Jelikož byla pohledávka soudního exekutora na náhradu nákladů exekuce popřena s tím, že byla přihlášená předčasně, byla povinné uložena povinnost tyto náklady exekuce nahradit, jelikož to byla ona, kdo splněním oddlužení zavinil její zastavení (§ 271 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád). Žalobce namítal, že není pravdou, že by žalovaným nerespektoval blíže nespecifikovanou judikaturu Ústavního soudu, podle níž měl soudní exekutor svou pohledávku na náhradu nákladů exekuce přihlásit do insolvenčního řízení, když soudní exekutor tuto přihlášku pohledávky podal, nicméně tato byla odmítnuta.

4. Žalobce namítal, že v době rozhodování o zastavení exekuce nebyla rozhodovací praxe ohledně náhrady nákladů exekuce u zastavení exekuce po splnění oddlužení jednotná. Část soudů exekutorům takovou náhradu nákladů řízení přiznávala, část nikoli. K tomu žalobce označil několik usnesení Krajského soudu v Praze, v Plzni, v Ústí nad Labem, Městského soudu v Praze atd. Dle žalobce k sjednocení judikatury došlo až rozhodnutím kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2018, č. j. 14 Kse 1/2018-114, jež bylo vyhlášeno až 5 měsíců po vydání předmětného usnesení o zastavení exekuce (č. j. 156 EX 1092/11-26). Žalobci tak nelze vytýkat nejednotnou rozhodovací soudní praxi ve věci rozhodování o nákladech exekuce při zastavení exekuce po splnění oddlužení; uvedený postup nelze považovat za pochybení. Žalobce namítal, že žalovaný nesprávně zjistil skutkový stav, jestliže nepřihlédl k úkonům exekutora a rozhodnutím insolvenčního soudu a k následnému procesnímu zavinění. Dále namítal, že je tím zakládán nerovný přístup k žalobci před zákonem, jestliže žalovaný zpětně aplikuje později vydanou sjednocovací judikaturu NSS na projednávanou věc.
5. Žalovaný s podanou žalobou nesouhlasil a navrhoval její zamítnutí. Žalovaný s odkazem na ust. § 414 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona upozorňoval na smysl a účel institutu oddlužení, které je sanačním způsobem řešení úpadku a které umožňuje, aby byl dlužník po jeho úspěšném provedení skutečně oddlužen. K tomu žalovaný odkázal i na důvodovou zprávu k insolvenčnímu zákonu. Jak z usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 17. 9. 2012, č. j. KSBR 30 INS 19278/2012-A-8, vyplývá, insolvenční soud vzal na vědomí splnění oddlužení povinné a povinná byla osvobozena od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, ve kterém nebyly insolvenčním řízením uspokojeny, a od placení pohledávek věřitelů, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a věřitelů, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit (§ 414 insolvenčního zákona); tyto pohledávky se staly naturálními obligacemi. Výrok o náhradě nákladů exekuce a nákladech účastníků tedy měl vycházet z ust. § 89 exekučního řádu a ze skutečnosti, že procesní zavinění na zastavení exekuce není možné přičítat žádnému z účastníků s ohledem na ust. § 414 insolvenčního zákona. Ničeho na tom nemění tvrzení žalobce, že jeho pohledávka byla popřena předmětným usnesením Krajského soudu v Brně, tedy že mu nezbývalo než náhradu nákladů exekuce uložit povinné. Žalobce přitom proti popření své pohledávky nijak nebrojil (např. žalobou na určení u insolvenčního soudu dle § 198 odst. 1 insolvenčního zákona). Dle žalovaného je jediným ústavně konformním výkladem, že se osvobození dle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona vztahuje i na

předmětnou pohledávku žalobce. K tomu žalovaný odkázal i na komentářovou literaturu (Kasíková M. a kol. Exekuční řád. Komentář. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017).

6. Žalovaný k námitce nejednotnosti soudní judikatury a nerovného přístupu uvedl, že v době, kdy žalobce vydal usnesení o zastavení exekuce, byla rozhodovací praxe soudu v otázce náhrady nákladů exekučního řízení po splnění oddlužení již jednotná. K tomu odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14, na který upozorňuje rozhodnutí NSS ze dne 30. 10. 2018, č. j. 14 Kse 1/2018-114. Žalobce tak při vydání předmětného usnesení o zastavení exekuce nepostupoval podle ustálené judikatury, a tedy usnesení o zastavení exekuce zavazující povinnou k úhradě nákladů exekuce po splnění oddlužení bylo v rozporu se zákonem. Žalovaný nesouhlasil s námitkou žalobce ohledně jeho nerovného přístupu, neboť právní výklad žalovaného odpovídá ustáleným právním závěru Ústavního soudu a kárného senátu Nejvyššího správního soudu v obdobných věcech.
7. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správním orgánem z hlediska žalobních námitek, uplatněných v podané žalobě, podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (ust. § 75 zákona č. 150/2000 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s. ř. s.“); rozhodoval přitom ve věci bez nařízení jednání podle ust. § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce a stejně tak žalovaný k výzvě soudu ve stanovené lhůtě nevyjádřili svůj nesouhlas s takovým projednáním věci a ve smyslu ust. § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s. se tak má za to, že žalobce a žalovaný k rozhodnutí bez nařízení jednání udělili souhlas.
8. Z obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným správním orgánem a veřejného insolvenčního rejstříku (www.isir.cz) vylýnuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti.
9. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 17. 9. 2012, č. j. KSBR 30 INS 19278/2012-A-8, insolvenční soud rozhodl o úpadku povinné a řešení úpadku oddlužením.
10. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 29. 7. 2013, č. j. KSBR 30 INS 19278/2012-P1-3, byla přihláška pohledávky náhrady nákladů exekuce soudního exekutora [REDAKCE], Exekutorský úřad Praha – západ, ze dne 20. 9. 2012 ve výši 7 800 Kč, odmítnuta. Předmětná přihlášená pohledávka byla totiž na přezkumném jednání konaném dne 13. 11. 2012 v částce 7 800 Kč popřena co do pravosti insolvenčním správcem z důvodu, že pohledávka spočívající v nákladech exekučního řízení platně nevznikla. Lhůta k uplatnění popřené pohledávky žalobou dle § 198 odst. 1 insolvenčního zákona soudnímu exekutorovi uplynula dne 13. 12. 2012 a žaloba na určení popřené pohledávky nebyla v zákonné lhůtě u soudu podána. K popřené pohledávce se tedy nepřihlíží, proto insolvenční soud přihlášenou pohledávku dle ust. § 185 insolvenčního zákona odmítl a současně uvědomil soudního exekutora, že jeho účast v řízení tím končí.
11. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 11. 1. 2018, č. j. KSBR 30 INS 19278/2012-B-38, vzal insolvenční soud na vědomí splnění oddlužení povinné plněním splátkového kalendáře a povinnou osvobodil od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Osvobození se vztahovalo také na věřitele, k

jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit.

12. Žalobce vydal dne 21. 5. 2018 napadené usnesení, č. j. 156 EX 1092/11-26.
13. Městský soud posoudil nyní projednávanou věc po právní stránce následovně:
14. Podle ust. § 414 odst. 1 insolvenčního zákona jestliže dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, vydá insolvenční soud usnesení, jímž dlužníka osvobodí od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny.
15. Podle odst. 2 citovaného ustanovení se osvobození podle odstavce 1 vztahuje také na věřitele, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit.
16. Podle ust. § 198 odst. 1 insolvenčního zákona věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena insolvenčním správcem, mohou uplatnit své právo žalobou na určení u insolvenčního soudu do 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu podle § 410 odst. 3 písm. a); tato lhůta však neskončí dříve než uplynutím 15 dnů od doručení vyrozumění podle § 197 odst. 2 nebo § 410 odst. 2. Žalobu podávají vždy proti insolvenčnímu správci. Nedojde-li žaloba ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží; pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření.
17. Městský soud předně uvádí, že v předmětné věci byla žalobci uložena výtka dle ust. § 7a exekučního řádu, která představuje rozhodnutí ve smyslu ust. § 65 s. ř. s. a lze proti ní brojit žalobou proti rozhodnutí dle § 65 a násl. s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2018, č. j. 9 As 79/2016 - 41, č. 3779/2018 Sb. NSS, všechna rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz). Městský soud tak mohl přistoupit k vypořádání žalobních námitek žalobce.
18. Městský soud považuje za vhodné se na tomto místě nejprve zabývat námitkou, že žalobci nelze vytýkat nejednotnou rozhodovací praxi soudů ve věci rozhodování o nákladech exekuce při zastavení exekuce po splnění oddlužení. Dle žalobce totiž rozkolísaná judikatura byla sjednocena až rozhodnutím kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2018, č. j. 14 Kse 1/2018-114, k jehož vyhlášení došlo až 5 měsíců po vydání předmětného usnesení o zastavení exekuce ze dne 21. 5. 2018, č. j. 156 EX 1092/11-26. Žalobci tak dle jeho slov nelze vytýkat nejednotnou rozhodovací soudní praxi ve věci rozhodování o nákladech exekuce při zastavení exekuce po splnění oddlužení – dle žalobce tak nejde o pochybení.
19. Městský soud s tímto názorem žalobce nesouhlasí. Jak žalovaný správně poukázal, rozhodovací praxe soudů byla v této oblasti již sjednocena, a to klíčovým nálezem Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14 (N 123/82 SbNU 25), na něž

taktéž odkazovalo předmětné rozhodnutí kárného senátu NSS ze dne 30. 10. 2018, č. j. 14 Kse 1/2018-114.

20. Ústavní soud v uvedeném nálezu dospěl k dílčímu závěru, že soudní exekutor má nárok na úhradu nákladů exekuce, a to již od okamžiku nařízení exekuce (resp. okamžiku, kdy byl jejím provedením exekučním soudem pověřen). Ústavní soud v nálezu dále ve vztahu k příkazu k úhradě nákladů exekuce dle ust. § 88 odst. 1 exekučního řádu uvedl, že na toto rozhodnutí je třeba nahlížet pouze jako na rozhodnutí, kterým se s ohledem na průběh exekučního řízení autoritativně určuje konkrétní výše nákladů exekuce, nikoli jako na rozhodnutí, které by teprve zakládalo povinnost povinného k úhradě nákladů exekuce, jelikož taková povinnost povinnému vznikla samotným nařízením exekuce (bod 21. předmětného nálezu). Dle názoru městského soudu je třeba tyto závěry vztáhnout i na předmětné náklady exekuce určené v usnesení o zastavení exekuce (§ 89 exekučního řádu). Městský soud zde připomíná, že nemůže jít k tíži oprávněného, že proti povinnému bylo zahájeno insolvenční řízení (srov. bod 22. předmětného nálezu).
21. V předmětném nálezu Ústavního soudu byla také řešena otázka, zda má soudní exekutor uplatnit nárok na úhradu nákladů exekuce vůči povinnému v probíhajícím insolvenčním řízení, či až po jeho skončení – tedy kdy má soudní exekutor svůj nárok uplatnit. Ústavní soud vyslovil závěr, že je třeba i soudního exekutora řadit mezi věřitele dlužníka, kteří jsou oprávněni své pohledávky v rámci insolvenčního řízení uplatnit přihláškou (ust. § 173 odst. 1 insolvenčního zákona); osvobození oddluženého dlužníka od placení pohledávek musí dopadat také na náklady exekuce, které vznikly před právní mocí rozhodnutí o oddlužení. Je tak na soudním exekutorovi, aby svou pohledávku spočívající v nákladech exekuce řádně a včas přihlásil do insolvenčního řízení, jinak mu hrozí, že v případě povolení oddlužení a jeho úspěšného splnění bude dlužník osvobozen od placení dosud neuspokojených částí pohledávek a též pohledávek do insolvenčního řízení vůbec nepřihlášených (srov. bod 25. předmětného nálezu).
22. Ústavní soud ve svém nálezu poukázal na smysl a účel institutu oddlužení, který představuje sanační způsob řešení úpadku a který umožňuje, aby dlužník byl po jeho úspěšném provedení skutečně „oddlužen“. Dlužník je tak osvobozen „od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny, jakož i pohledávek, které nebyly věřiteli vůbec uplatněny přihláškou pohledávky, ačkoli takto uplatněny být mohly (srov. § 414 insolvenčního zákona). Insolvenční zákon (ani exekuční řád) přitom z tohoto pravidla nestanoví pro případ pohledávky soudního exekutora, který bude usilovat o úhradu nákladů exekuce, žádnou výjimku. Za této situace je dle názoru Ústavního soudu jediným možným výkladem, který by nestál v rozporu se smyslem a účelem zákona, a tedy jediným výkladem, který lze považovat za ústavně konformní, takový výklad, že osvobození dle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona se vztahuje i na tuto pohledávku, kterou tedy nelze uspokojit jinak než její přihláškou do insolvenčního řízení. Opačný závěr by totiž zcela popíral smysl oddlužení, neboť si lze snadno představit situaci, kdy by se dlužník, který splnil podmínky pro oddlužení, znovu ocitl v dluhové pasti, tentokrát proto, že by nebyl schopen dostát povinnosti k úhradě nákladů exekucí, které vůči němu byly nařízeny ještě v době před zahájením insolvenčního řízení. Takový výklad však zjevně připustit nelze.“

23. Ústavní soud ve svém nálezu s odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3182/2014 (uveřejněné pod číslem 32/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), dále poukázal na to, že jestliže je soudní exekutor „povinen v případě souběhu insolvenčního a exekučního řízení svou pohledávku spočívající v nákladech exekuce uplatnit toliko cestou její přihlášky do insolvenčního řízení (v jehož rámci se může domoci pouze jejího poměrného uspokojení v řadě s ostatními věřiteli) i tehdy, pokud jím v rámci exekučního řízení již byla vymožena část vymáhané pohledávky oprávněného, je povinen tímto způsobem dle názoru Ústavního soudu postupovat tím spíše i v situaci, kdy jím nebude na vymáhanou pohledávku oprávněného do zahájení insolvenčního řízení vymoženo ničeho, přestože již za tímto účelem učinil příslušné procesní kroky. V opačném případě by se totiž soudní exekutor, který již pro oprávněného vymohl část vymáhaného plnění, z hlediska uspokojení své pohledávky spočívající v nákladech exekuce, ocitl v horším postavení než soudní exekutor, kterým do zahájení insolvenčního řízení nebylo vymoženo ničeho, neboť prvně uvedený by se (v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu) mohl domoci pouze poměrného uspokojení své pohledávky v rámci insolvenčního řízení (přičemž dlužník by byl ve zbývajících částech od povinnosti k úhradě této pohledávky soudem osvobozen), zatímco posléze uvedený soudní exekutor by byl uspokojen plně (i přes existenci osvobození dlužníka od placení pohledávek) po skončení insolvenčního řízení. Takový výklad však dle názoru Ústavního soudu postrádá jakékoli rozumné zdůvodnění.“
24. Předmětný náleze IV. ÚS 3250/14 byl již Ústavním soudem několikrát potvrzen [např. náleze ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16 (N 166/82 SbNU 609), náleze ze dne 10. 1. 2018, sp. zn. II. ÚS 502/17, či náleze ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. III. ÚS 1576/19 - 1]. Stejně tak uvedeným závěrům předmětného nálezu odpovídá komentářová literatura (např. dle Kasíkové bude po oddlužení a osvobození od placení pohledávek exekuce zastavena, ale „náhrada nákladů exekuce a nákladů oprávněného nemůže být povinnému uložena“ – viz KASÍKOVÁ, M. in: KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád: komentář. 4. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, komentář k § 89).
25. Městský soud tak uzavírá, že již tímto náleze Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14 (N 123/82 SbNU 25), došlo k definitivnímu sjednocení rozkolísané judikatury, jak konstatoval kárný senát NSS ve svém rozhodnutí ze dne 30. 10. 2018, č. j. 14 Kse 1/2018-114. Rozhodnutí kárného senátu přitom ze závěrů předmětného nálezu Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14 (N 123/82 SbNU 25), taktéž vycházelo.
26. Co se týče otázky závaznosti nálezu Ústavního soudu pro všechny orgány (tj. v nyní posuzované věci závaznosti pro soudního exekutora, resp. konkrétně zástupce exekutora ve smyslu ust. § 17 exekučního řádu), tak na tuto otázku odpovídá čl. 89 odst. 2 Ústavy.
27. Dle čl. 89 odst. 2 Ústavy jsou vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu závazná pro všechny orgány i osoby.
28. Otázkou závaznosti rozhodnutí Ústavního soudu ve smyslu čl. 89 odst. 2 Ústavy se Ústavní soud podrobně zabýval např. v náleze pléna ze dne 19. 7. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 20/15:

29. „98. Ústavní soud se ve své předchozí judikatuře několikrát vyjádřil k závaznosti svých nálezů, která vyplývá z čl. 89 odst. 2 Ústavy, v němž se stanoví závaznost vykonatelných rozhodnutí Ústavního soudu pro všechny orgány a osoby. Podle převažující judikatury se závaznost netýká jen výroku rozhodnutí, ale též jeho odůvodnění v části obsahující tzv. nosné důvody rozhodnutí, tj. ratio decidendi (srov. např. nález sp. zn. Pl. ÚS 2/03, III. ÚS 252/04, IV. ÚS 301/05, Pl. ÚS 4/06).
30. 99. Podrobný rozbor k „precedenční“ závaznosti nálezů Ústavního soudu pak Ústavní soud provedl především v nálezu sp. zn. IV. ÚS 301/05, ve kterém navázal na závěry formulované ve svém předchozím nálezu sp. zn. III. ÚS 252/04.
31. 100. Ústavní soud v těchto rozhodnutích zejména konstatoval, že z čl. 89 odst. 2 Ústavy vyplývá pro obecné soudy povinnost rozhodovat v souladu s právním názorem vysloveným Ústavním soudem v jeho nálezech, tedy povinnost sledovat ratio decidendi, tj. vyložené a aplikované nosné právní pravidlo (rozhodovací důvod), o něž se výrok předmětného nálezu opíral. „Nesplnění těchto požadavků představuje porušení čl. 89 odst. 2 Ústavy ve spojení s čl. 1 odst. 1 Ústavy a představuje též porušení subjektivního základního práva dotyčné osoby dle čl. 36 odst. 1 Listiny, totiž práva domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu“. (nález sp. zn. IV. ÚS 301/05, obdobně nález sp. zn. II. ÚS 2127/14).
32. 101. Kromě argumentů založených na čl. 89 odst. 2 Ústavy zmínil Ústavní soud i smysl a účel efektivního a smysluplného koncentrovaného (specializovaného) ústavního soudnictví, které má „nezanedbatelnou funkci při sjednocování judikatury v oblasti ústavně zaručených kautel“. Vyložil, že z čl. 4 Ústavy, podle kterého jsou základní práva a svobody pod ochranou soudní moci, vyplývá, že i obecné soudy mají povinnost poskytovat ochranu základním právům, přičemž Ústavní soud představuje autoritu sjednocující judikaturu v oblasti ústavní (srov. čl. 83 Ústavy). S tím souvisí často Ústavním soudem vyslovená doktrína o regulativních idejích a vyzarování ústavních principů do podústavního práva. Připustil však, že za určitých podmínek může dojít k její modifikaci nebo i překonání, neboť „vztahy mezi Ústavním soudem a obecnými soudy nejsou charakterizované jednosměrným diktátem“. Uvedl, že ve vztahu k „precedenčním“ judikátům Ústavního soudu tedy mohou obecné soudy ústavněprávní výklad vyložený v nálezu Ústavního soudu reflektovat, tedy ho následovat ve skutkově podobných případech, anebo přednést seriózní argumenty, které mohou vést k závěru, že vzhledem k relevantním skutkovým rozdílům není vhodné aplikovat již vyslovený princip v tomto dalším případě.
33. 102. Nereflektovat (anebo nerespektovat) ústavněprávní výklad pak znamená, že obecný soud ratio decidendi nálezu Ústavního soudu jako východisko pro vlastní rozhodování neužije. Nereflektování ústavněprávních výkladů Ústavního soudu přitom může spočívat v tom, že obecný soud zcela opomene nálezy Ústavního soudu a jejich odůvodnění a tím jednoduše zanedbá ústavněprávní hledisko při rozhodování ve věci, která zahrnuje ústavněprávní prvek. V takových případech obecné soudy rozhodují zcela v rozporu s ústavní úpravou (tj. sdílená odpovědnost za ochranu ústavnosti, ale s Ústavním soudem majícím hlavní slovo). K nereflektování nálezu Ústavního soudu může dojít i tak, že ratio decidendi nálezu Ústavního soudu je zmíněno, ale není při rozhodování bráno v úvahu, např. v podobě otevřeného odmítnutí jeho následování nebo v předstírání, že byl respektován, ač ve skutečnosti byl odmítnut (srov. např. nález sp. zn. Pl. ÚS 4/06).

34. 103. Ústavní soud připustil i postup, kdy za splnění některých podmínek obecný soud odmítne aplikovat ústavněprávní výklad Ústavního soudu, a nález tak reflektován není: „nutnost zpravidla postupovat podle ratio decidendi jeho rozhodnutí nemá za následek kategorickou neměnnost výkladu či aplikace práva“.
35. 104. Mezi tyto podmínky především patří naprostá výjimečnost, ospravedlňující takový postup. Ústavní soud naznačil, které okolnosti dovolují odchýlit se od dosavadního právního názoru; totiž dojde-li „následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty, ve svém souhrnu konformnějšími s právním řádem jako významovým celkem a svědčícími tak pro změnu judikatury a za situace, kdy obecný soud přednese ústavně právní argumentaci přesvědčivě přinejmenším konkurující obecně platným tezím vyloženým v nálezu“.
36. 105. Dále uvedl, že z čl. 89 odst. 2 Ústavy vyplývá rovněž maxima zákazu svévolné interpretace nálezů Ústavního soudu. Důsledkem této maximy je „další maxima, a sice že obecné soudy mohou přednést konkurující úvahy pouze v dobré víře. To znamená, (...), že se obecný soud smí odchýlit od judikátů Ústavního soudu a přednést konkurující úvahy jenom na základě vlastního upřímného a pevného přesvědčení pramenícího z objektivně ospravedlnitelných důvodů, že v souladu s ústavněprávními výklady Ústavního soudu obecně se buď dotýčný judikát na skutkově odlišný případ aplikovat nemůže (tzv. „distinguishing“ čili odlišení), anebo je-li na základě jeho interpretace anebo pochopení principů a pravidel v právním řádu jako celku (nejenom, ale především, ústavněprávních principů a pravidel) přesvědčen, že Ústavní soud může a měl by dotýčný ústavněprávní výklad znovu uvážít.“
37. Uvedené závěry Ústavního soudu ohledně závaznosti vykonatelných nálezů Ústavního soudu ve smyslu čl. 89 odst. 2 Ústavy pro všechny orgány a osoby jsou přitom aplikovatelné i pro exekuční činnost soudního exekutora, resp. zástupce exekutora ve smyslu ust. § 17 exekučního řádu; v případě výkonu exekuční činnosti lze jistě hovořit o výkonu moci soudní. Soudní exekutor při výkonu exekuční činnosti totiž fakticky vystupuje v postavení soudu (§ 28 exekučního řádu) (srov. usnesení NSS ze dne 20. 3. 2019, č. j. Komp 2/2018-49).
38. Městský soud neshledal žádné důvody, proč by žalobce jako zástupce exekutora při exekuční činnosti neměl být vázán nálezem Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14 (N 123/82 SbNU 25), a proč by se od něj měl jakkoli odchýlit. Žalobce ani žádné takové názory nepřednesl. Závěry uvedené v předmětném nálezu jsou dle názoru městského soudu na nyní posuzovanou věc zajisté aplikovatelné.
39. Jak městský soud v nyní posuzované věci ze správního spisu a z veřejně přístupného insolvenčního rejstříku (www.isir.cz) zjistil, usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 17. 9. 2012, č. j. KSBR 30 INS 19278/2012-S-8, insolvenční soud rozhodl o úpadku povinné jako dlužnice a jeho řešení oddlužením.
40. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 29. 7. 2013, č. j. KSBR 30 INS 19278/2012-P1-3, byla přihláška pohledávky soudního exekutora [REDAKCE], Exekutorský úřad Praha – západ, ze dne 20. 9. 2012 ve výši 7 800 Kč, odmítnuta (náhrada nákladů exekuce).

Předmětná přihlášená pohledávka totiž byla na přezkumném jednání konaném dne 13. 11. 2012 v částce 7 800 Kč popřena co do pravosti insolvenčním správcem z důvodu, že pohledávka spočívající v nákladech exekučního řízení platně nevznikla. Jelikož soudní exekutor jako věřitel v zákonné lhůtě dle ust. § 198 odst. 1 insolvenčního zákona neuplatnil své právo žalobou na určení u insolvenčního soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se dle citovaného ustanovení insolvenčního zákona nepřihlíží.

41. Jak z ust. § 414 odst. 2 insolvenčního zákona vyplývá, v případě kdy dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, je dlužník usnesením insolvenčního soudu osvobozen od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny, od placení pohledávek věřitelů, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a věřitelů, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit.
42. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 11. 1. 2018, č. j. KSBR 30 INS 19278/2012-B-38, vzal insolvenční soud na vědomí splnění oddlužení povinné plněním splátkového kalendáře a povinnou osvobodil od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Osvobození se vztahovalo také na věřitele, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo (tedy i na pohledávku soudního exekutora), a na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit.
43. Jestliže žalobce za dané situace dne 21. 5. 2018 vydal napadené usnesení, č. j. 156 EX 1092/11-26, kterým bylo exekuční řízení zastaveno a současně ve výroku III. a IV. povinné uložil uhradit na náhradě a oprávněnému uhradit na náhradě nákladů exekuce částku 1 331 Kč, tak žalobce pochybil, neboť povinná byla od povinnosti hradit náklady exekuce již insolvenčním soudem osvobozena (ust. § 414 odst. 2 insolvenčního zákona).
44. Žalobci totiž již v době vydání napadeného rozhodnutí měly být známy závěry nálezu Ústavního soudu ze dne ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14 (N 123/82 SbNU 25), jímž byla sjednocena do té doby nejednotná judikatura civilních soudů ve věci náhrady nákladů exekuce v případě splnění oddlužení. Jak již bylo uvedeno výše, žalobce byl právními závěry vyslovenými v předmětném nálezu Ústavního soudu vázán. Žalobce tedy už v květnu roku 2018 nemohl být v dobré víře, že jeho právní názor je ústavně konformní a v souladu se zákonem. Námitky žalobce tak v nyní posuzované věci městský soud shledal jako nedůvodné.
45. Městský soud tak uzavírá, že se žalovaný v nyní projednávané věci nedopustil nesprávného, či nezákonného postupu. Žalovaný ve věci dostatečným způsobem zjistil skutkový stav, přičemž na tento správně aplikoval zákonnou právní úpravu a závěry již ustálené judikatury Ústavního soudu.
46. Městský soud pro úplnost dodává, že neshledal ani namítaný nerovný přístup žalovaného vůči žalobci, neboť žalovaný v žádném ohledu neaplikoval později vydanou judikaturu NSS na nyní posuzovanou věc, neboť jak již bylo výše uvedeno – stěžejní závěry pro danou věc již byly vysloveny v nálezu Ústavního soudu ze dne ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS

3250/14 (N 123/82 SbNU 25). Žalobce soudu neuvedl ani žádné konkrétní skutečnosti, které by takový závěr o nerovnosti jakkoli dokládaly.

47. Městský soud v Praze tak uzavírá, že žalobce se svými námitkami neuspěl, v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, městský soud proto žalobu zamítl jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
48. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o žalobě nevznikly žádné účelné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 27. ledna 2022

JUDr. Ladislav Hejtmánek v. r.
předseda senátu